

ÜRÜN ÖZELLİKLERİ VE GENEL İŞLEM ŞARTLARI VİOP (Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası)

I. VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI HAKKINDA

Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası (VİOP veya Piyasa), ekonomik veya finansal göstergeler ile sermaye piyasası araçları üzerine düzenlenmiş Vadeli İşlem ve Opsiyon sözleşmeleri ile diğer türev araçların elektronik ortamda alınıp satılabileceği bir piyasadır.

II. VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI RİSK VE GETİRİ PROFİLİ HK.

Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası, risk profili “Yüksek Risk” olan müşteriler için uyumludur. “Yüksek Risk” risk profili ile uyumlu ürünler, daha yüksek yatırım riski içerdiği için fiyatlarında büyük oranda dalgalanma yaşanma ihtimali olan yatırım ürünleridir. Düşük ve Orta düzey risk profilindeki ürünlere kıyasla daha yüksek getiri imkanı sağlayabileceği gibi yine bu ürünlere kıyasla anapara değer kaybı yaşama ihtimali çok daha yüksektir.

III. VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI AİT TEMEL RİSKLER

Piyasa Riski: Finansal varlıkların fiyatlarındaki hareketlerden dolayı zararlar oluşabilir azalabilir ve buna bağlı olarak anaparadan kayıplar yaşanabilir.

Likidite Riski: İkincil piyasalarda, yatırımcının ürünlerini nakde çevirebilmelerine ilişkin risk bulunmaktadır. Piyasada yeterli miktarda alıcı/satıcı bulunmaması, istenilen fiyatın oluşmaması likidite riskini oluşturur.

Ülke Riski: Yatırım yapılan ülkenin ekonomik, politik ve sosyal yapısı, ayrıca faiz ve kur politikaları ürünün fiyatında belirgin etkiye sahip olabilir. Yerel riskler diye tanımlayabileceğimiz bu riskler, döviz kısıtlamaları, transfer riskleri, moratoryum, vergi değişiklikleri vs. olabilir. Ayrıca global ekonomik ve politik dengelerde oluşacak değişiklikler de Yurtiçi borsalarda işlem gören ürünlerin fiyatlarında dalgalanmalara sebep olabilir.

Operasyonel Risk: Başarısız veya yetersiz iç süreçler, insanlar ve sistemler veya dış etkenlerden kaynaklanan doğrudan veya dolaylı kayıp riskini tanımlar. Yatırım süreçleri iç kontrol ve risk yönetimi departmanları tarafından gözetlenmekte ve düzenleyiciler tarafından denetlenmektedir.

Kur Riski: Kurlarda yaşanabilecek ani hareketlerden dolayı yatırımcıların saklayıcı kuruluştaki yabancı döviz cinsinden tutulan teminatlarında oluşabilecek TL cinsinden artış ya da azalış riski olarak tanımlanır.

Vadeli İşlem (Türev Araçlar) Riski: Türev ürünler yatırım riski yönetimi için önemli bir araç niteliğinde olup vadeli işlem sözleşmeleri gibi şarta bağlı yükümlülük teşkil eden işlemler dolayısıyla her yatırımcı için uygun olmayabilir. Kaldıraçlı ürünler olması dolayısıyla yatırılan anapara veya daha fazla tutarda zarar etme riski bulunmaktadır.

IV. ÜCRET VE KOMİSYON BİLGİLERİ

PhillipCapital aşağıdaki borsalarda Borsa İstanbul aracılığı ile işlem aracılığı hizmeti sunmaktadır. Bu ürünlere ilişkin Vadeli İşlem ve Opsiyon piyasası alı/satış işlemlerinde tahsil edilen komisyonlar müşterinin işlem hacmi bazında değişiklik göstermektedir. Kurum ve müşteri arasında düzenlenmektedir.

V. VERGİ

VİOP'TA ELDE EDİLEN KAZANÇLARIN VERGİLENDİRİLMESİ	STOPAJ DURUMU				BSMV DURUMU
	Bireysel Yatırımcılar		Kurumsal Yatırımcılar*		
	Tam Mükellef	Dar Mükellef	Tam Mükellef Sermaye Şirketi/Yatırım Fon ve Ortaklıkları	Dar Mükellef Sermaye Şirketi/Yatırım Fon ve Ortaklıkları	
Pay ve Pay Endeksine Dayalı Sözleşmelerden Elde Edilen Kazançlar	0%	0%	0%	0%	İstisna kapsamındadır.
Pay ve Pay Endeksine Dayalı Sözleşmeler Haricindeki Sözleşmelerden Elde Edilen Kazançlar	10%	10%	0%	0%	İstisna kapsamındadır.

* Diğer tam ve dar mükellef kurumlar için stopaj oranı %10 olarak uygulanmaktadır.

I. İŞLEM PLATFORMLARI

Vadeli İşlem ve Opsiyon piyasası alı/satış işlemlerinde kullanılan platformlar **MATRİKS**, **FOREKS**, **İDEAL** ve **ORDER@HOME**'dur.

I. TAKAS VE SAKLAMA

Takasbank, Takasbank Merkezi Karşı Taraf Mevzuatı hükümleri çerçevesinde Piyasada gerçekleştirilen işlemlerde merkezi karşı taraftır. Takas esaslarına ilişkin olarak Takas Merkezi Karşı Taraf Mevzuatı hükümleri uygulanır.

II. İŞLEM YAPILABİLEN VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PAZARLARI

Piyasada işlem gören sözleşmelerin türlerine ve işlem esaslarına göre tabloda yer alan Pazarlar oluşturulmuştur. Emirlerin eşleştirilmesi ve özel işlem bildirimleri ilgili Pazar altında gerçekleşir. Ayrıca ilgili Pazarlar altında işlem istatistiklerinin toplu olarak yayınlanması amacıyla Pazar segmentleri tanımlanmıştır.

PAZARLAR			
1	Döviz Türev Pazarı	6	Pay Türev Pazarı
2	Elektrik Türev Pazarı	7	Yabancı Endeksler Türev Pazarı
3	Emtia Türev Pazarı		
4	Endeks Türev Pazarı	8	Metal Türev Pazarı
5	Kıymetli Madenler Türev Pazarı	9	BYF Türev Pazarı
		10	Faiz Türev Pazarı

III. VADELİ VE OPSİYON PİYASASI (VİOP) İŞLEM SAATLERİ

Pazarlar	Normal seans saatleri
Pay Türev Pazarı	09:30 - 18:10
Diğer Türev Pazarları	09:30 - 18:15
Pazarlar	Yarım Gün Seans Saatleri
Pay Türev Pazarı	09:30 - 12:40
Diğer Türev Pazarları	09:30 - 12:45

IV. YATIRIMCI TAZMİN MERKEZİ GÜVENCE MİKTARI

Yatırımcı Tazmin Merkezi yatırım kuruluşlarının, yatırım hizmet ve faaliyetinden kaynaklanan nakit ödeme veya sermaye piyasası araçları teslim yükümlülüklerini yerine getirememeleri hâlinde, Sermaye Piyasası Kurulunca 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu çerçevesinde alınan tazmin kararını yerine getirmek amacıyla kurulmuş olan kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Her bir yatırımcı için (2018 için) 143.604 TL'ye kadar Yatırımcı Tazmin Merkezi'nin güvencesi altındadır. Bu tutar her yıl ilan edilen yeniden değerlendirme katsayısı oranında artırılır. VİOP sözleşmeleri PhillipCapital Menkul Değerler A.Ş.'nin teminatı, garantisi, sigortası ya da herhangi bir yükümlülüğü altında değildir.

V. İŞLEM ŞARTLARI

1. Kurum müşteriler için pozisyon limiti belirleyebilir ve Kurum belirlediği bu limitten sonra yeni pozisyon kabul etmeme hakkına sahiptir. Pozisyon limiti kontrat bazında veya toplam pozisyon limiti şeklinde olabilir.
2. Piyasanın sıkışık, likiditenin düşük olduğu piyasalarda stop-loss (zararı kes) ve market (piyasa fiyatlı) emirler beklenen fiyattan gerçekleşmeyebilir. Şarta bağlı emirler ve strateji emirlerinin gerçekleşmeme ihtimali vardır.
3. Teminat Tamamlama Çağrısı (margin call) gün sonunda toplam varlığın sürdürme teminatı altında kalması ile oluşur. Gün sonunda Teminat Tamamlama Çağrısında kalan hesabın sahibi yatırımcı veya varsa vekili, ilgili Takas Kurumu tarafından yapılan Teminat Tamamlama Çağrısının ardından Aracı Kurum tarafından e-mail, SMS, telefon veya benzer iletişim araçları vasıtası ile bilgilendirilir. Gün sonunda (T günü), Teminat Tamamlama Çağrısında kalan hesabın ertesi gün (T+1) saat 14:30'e kadar teminat yollayarak veya pozisyon kapatılarak Teminat Tamamlama Çağrısından çıkması gerekir. Ertesi gün (T+1) saat 14:30'e kadar yeni teminat ekleyerek veya pozisyon kapatılarak başlangıç teminat seviyesinin üzerine çıkamayan hesaplardaki varlık seviyesi başlangıç teminatının üstüne çıkacak şekilde pozisyon Aracı Kurum tarafından kapatılır. Aracı Kurum ürünlerin likidite durumlarını ve piyasa kapanış saatlerini dikkate alarak pozisyonları özen borcu çerçevesinde kapatır. Kapanacak pozisyonların sırası ve miktarı kurumun inisiyatifindedir.
4. Teminat Tamamlama Çağrısı gün sonu Borsanın kapanışı ve uzlaşma fiyatının hesaplanması ile gerçekleşen bir durumdur. Gün içinde varlık sürdürme teminatının altına gelebilir, varlık

- gün sonu itibarıyla sürdürme teminatının üstünde kalırsa Teminat Tamamlama Çağrısı gerçekleşmez.
5. İlgili Hesapta teminat tamamlama çağrısı yapılmış olsun ya da olmasın, herhangi bir anda VİOP'ta ilgili üründe gerçekleşmiş son işlem fiyatına göre hesaplanan müşteri toplam varlığı, başlangıç teminatının yüzde 10 seviyesine gelirse, bütün pozisyonları herhangi bir ihbara kalmaksızın Aracı kurum tarafından kapatılır (stop out).
 6. Stop-out herhangi bir anda olabilir, durumun kapanışta olması gerekmez. Margincall da olmayan bir hesap gün içinde hızlı bir hareket ile stop-out seviyesine gelebilir. Toplam varlık başlangıç teminatının % 10'una gelince bütün pozisyonlar Aracı Kurum tarafından özen borcu çerçevesinde kapatılmaya başlanır, stop-out sürecinin nerede sonlanacağı Aracı Kurum tarafından garanti edilmez. Toplam varlık başlangıç teminatının ciddi bir oranda düşmesi ile düşük bakiye bildirimi yapılır. Stop out'dan önce ayrıca bir bildirim yapılmaz.
 7. Margincall ve stop-out örnek işlem: Yatırımcı hesabına 1000 TL para yatırdı ve bir kontrat Bist30 pozisyonu açtı. Bir kontrat için başlangıç teminatı 905 TL'dir, sürdürme teminatı 905 TL. Gün sonunda hesapta açık pozisyon zararı 100 TL oldu ve varlık 900 TL ye indiğinde hesap gün sonu itibarıyla margin call'da kalmış olur. Bu margin call un sonra ki gün saat 14:30'a kadar kapanması gerekir. 14:30'a kadar kapatılmayan margin calllar kurum tarafından pozisyon kapatılarak kapatılır. Hesap herhangi bir anda 90,5 TL toplam varlığa (905 TL başlangıç teminatının %10'u) gelince stop-out süreci başlar. Pozisyonlar kurum tarafından o an ki piyasa fiyatından özen borcu çerçevesinde kapatılır ve ya emir iptali / emir değişimi yapılabilir.
 8. Aynı örnek Dolar/TL kontratı içinde verilirse, Yatırımcı hesabına 1000 TL yatırdı ve bir kontrat Dolar /TL pozisyonu açtı. Bir kontrat için başlangıç teminatı 455 TL, sürdürme teminatı 455 TL. Gün sonunda hesapta açık pozisyon zararı 600 TL oldu ve varlık 400 TL ye indi. Hesap gün sonu itibarıyla margin call'da kalmış olur. Bu margin call un sonra ki gün saat 14:30'a kadar kapanması gerekir. 14:30'a kadar kapatılmayan margin calllar kurum tarafından pozisyon kapatılarak kapatılır. Hesap herhangi bir anda 45,5 TL toplam varlığa (455 TL başlangıç teminatının %10'u) gelince stop out süreci başlar. Pozisyonlar kurum tarafından o an ki piyasa fiyatından özen borcu çerçevesinde kapatılır ve ya emir iptali / emir değişimi yapılabilir.
 9. Yatırımcılar vade sonuna gelmiş kontratlarını bir sonra ki vade içinde devam ettirmek istiyorlar ise yeni pozisyon açmaları gerekir. Vade bitiminde pozisyonlar borsa tarafından kapatılır.

VI. ÜRÜN ÖZELLİKLERİ

Borsa İstanbul'da işlem görmekte olan Pay, Endeks, Döviz, Kıymetli Madenler, Emtia, Enerji, Yurtdışı Endeksi, Metal, Gecelik Repo gibi Vadeli İşlem Sözleşmeleri mevcuttur. Her sözleşmenin işlem şartları ve ürün özellikleri Borsa İstanbul tarafından belirlenmektedir. Daha ayrıntılı bilgiye Borsa İstanbul'un **Ürünler ve Piyasalar** altında yer alan "Vadeli İşlem Sözleşmeleri" sayfasından ulaşabilirsiniz.